KOMMISSIONENS BESLUTNING

af 20. juli 1999

om Tysklands påtænkte statsstøtte til fordel for CBW Chemie GmbH, Bitterfeld-Wolfen

(meddelt under nummer K(1999) 3272)

(Kun den tyske udgave er autentisk)

(EØS-relevant tekst)

(2000/393/EF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 88, stk. 2, første afsnit,

under henvisning til aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, særlig artikel 62, stk. 1, litra a),

efter at have opfordret intresserede parter til at fremsætte deres bemærkninger i overensstemmelse med disse artikler ([1]), under hensyntagen til disse bemærkninger og

ud fra følgende betragtninger:

I. SAGSFORLØB

21. marts 1997	Tyskland underretter i overensstemmelse med EF-traktatens artikel 88, stk. 3, Kommissionen om privatiseringen af CBW Chemie GmbH Bitterfeld-Wolfen (CBW). Sagen registreres den 25. marts 1997 som støttesag N 238/97.
18. april 1997	Kommissionen anmoder Tyskland om supplerende oplysninger (dokument D/51861).
23. maj 1997	Tyskland fremsender supplerende oplysninger (registreret den 27. maj 1997 ved dokument A/34120).
18. august 1997	Ved brev SG(97) D/7102 underretter Kommissionen Tyskland om sin beslutning om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure. Beslutningen om at indlede proceduren offentliggøres endvidere i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* ([1]).
2. september 1997	Svar fra Tyskland (registreret den 2. september 1997 ved dokument A/37005).
12. september 1997	Brev fra Kommissionen (dokument D/54167).
29. september 1997	Brev fra Tyskland (registreret den 30. september 1997 ved dokument A/37729).
5. januar 1998	Bemærkninger fra interesserede parter: Fischer & Limberger (registreret den 12. januar 1998 ved dokument A/30208).
16. januar 1998	Bemærkninger fra interesserede parter: Fischer & Limberger, repræsenteret ved Schön Nolte Finkelnburg & Clemm (registreret den 16. januar 1998 ved dokument A/30379).

([1]) EFT C 383 af 17.12.1997, s. 4.

11. februar 1998	Kommissionen videresender de modtagne bemærkninger til Tyskland (dokument D/50622).
23. februar 1998	Brev fra Fischer & Limberger til Kommissionen (registreret den 23. februar 1998 ved dokument A/31489).
11. marts 1998	Brev fra CBW til Kommissionen (registreret den 11. marts 1998 ved dokument A/32032).
24. april 1998	Brev fra Fischer & Limberger til Kommissionen (registreret den 27. april 1998 ved dokument A/33271).
5. juni 1998	Brev fra Fischer & Limberger til Kommissionen (registreret den 8. juni 1998 ved dokument A/34297).
11. juni 1998	Brev fra Fischer & Limberger til Kommissionen (registreret den 11. juni 1998 ved dokument A/34439).
15. juni 1998	Kommissionen stiller Tyskland en række spørgsmål (dokument D/52467).
27. juli 1998	Svar fra Tyskland (registreret den 28. juli 1998 ved dokument A/35874).
12. november 1998	Møde mellem repræsentanter for Kommissionen og Tyskland i Berlin.
8. december 1998	Tyskland fremsender yderligere oplysninger (registreret den 4. januar 1999 ved dokumentl A/30043).
2. februar 1999	Brev fra hr. Thieme til Karel Van Miert, medlem af Kommissionen (registreret den 8. februar 1999 ved dokument A 000542), som modtageren besvarer ved brev af 24. februar 1999 (dokument D/508350386).

II. **DETALJERET BESKRIVELSE**

1. **Baggrunden for indledningen af den formelle undersøgelsesprocedure**

Efter at have gennemgået anmeldelsen og de supplerende oplysninger, som Tyskland havde fremsendt, besluttede Kommissionen at indlede den formelle undersøgelsesprocedure efter EF-traktatens artikel 88, stk. 3, af følgende grunde:

a) Tvivl med hensyn til virksomhedens levedygtighed: Oplysningerne i anmeldelsen gav anledning til tvivl med hensyn til virksomhedens levedygtighed, da der ikke kan forventes et positivt driftsresultat inden 2005.

b) Utilstrækkeligt bidrag fra investoren: Den oprindeligt fastsatte andel på 3,5 % af omkostningerne i forbindelse med omstruktureringen var utilstrækkelig.

c) Fordrejning af konkurrencevilkårene: De ufuldstændige oplysninger fra de tyske myndigheder gav anledning til tvivl med hensyn til en eventuel overkapacitet på det relevante marked.

2. **Den støttemodtagende virksomhed**

I 1990 blev det tidligere Chemiekombinat Bitterfeld-Wolfen, Bitterfeld (Sachsen-Anhalt), omdannet til Chemie AG. Da det på grund af manglende interesserede købere ikke lykkedes Treuhandanstalt (»THA«) at privatisere virksomheden i sin helhed, blev Chemie AG opdelt i forskellige virksomhedsdele. Herved opstod også Chemie GmbH Bitterfeld-Wolfen (»det tidligere CBW«), som arbejder med produktion af forskellige kemiske råvarer til farve- og lægemiddelindustrien.

Ved aftale af 13. marts 1997 blev seks af CBW's virksomhedsdele, som senere blev omdøbt til CBW Chemie GmbH Bitterfeld-Wolfen (»CBW«), overtaget af Bräutigam und Riemann (»B&R«) til en købspris på i alt 1,0 mio DEM. Hertil kommer et variabelt priselement, som er afhængig af den årlige udvikling i cash flow. Med de nuværende 246 ansatte og en omsætning i 1997 på 74 mio. DEM opfylder CBW kriterierne for definitionen af små og mellemstore virksomheder (»SMV«).

3. **Finansieringsforanstaltningerne**

Omkostningerne er ifølge privatiseringsaftalen fordelt på de enkelte investorer på følgende måde:

BvS

(mio. DEM)

Formål	Beløb
Investeringsstøtte	46,100
Diverse støttetildelinger (bortskaffelse af kemisk affald, infrastrukturforanstaltninger)	11,240
Dækning af omkostningerne i forbindelse med bortskaffelsen af kemisk affald fra perioden inden den 1. juli 1990	1,280
Udligning af det negative cash flow	9,000
I alt	67,620

Delstaten Sachsen-Anhalt

(mio. DEM)

Formål	Beløb
Investeringsstøtte i form af GA-midler [1]	28,800
I alt	28,800

[1] Foranstaltningerne på grundlag af støtteordningen Gemeinschaftsaufgabe (GA) „Verbesserung der regionalen Wirtschaftsstruktur" udgør regional investeringsstøtte i henhold til EF-traktatens artikel 87, stk. 1, og blev godkendt efter EF-traktatens artikel, 87, stk. 3, litra a): 25. rammeplan, se støttesag C 37/96 (ex N 186/96), EFT C 35 af 4.2.1997.

Investorer

(mio. DEM)

Formål	Beløb
Købspris	1,000
Overtagelse af gæld	8,857
Kapitalforhøjelse	1,000
Garanti	2,000
Driftslån	2,000
Investeringslån	8,000
I alt	22,857

Ved aftale af 13. marts 1997 blev det tidligere CBW's andele overdraget til B&R til en købspris på 1 mio. DEM, der straks forfaldt. Det yderligere variable element i købsprisen beregnes på grundlag af det cash

flow, der forventes i perioden 2000-2004, og udgør maksimalt 50 % af det årlige cash flow og forfalder i september i det efterfølgende år. Tyskland har som led i proceduren meddelt Kommissionen, at værdien af disse priskomponenter som følge af virksomhedens forbedrede situation i mellemtiden udgør indtil 20 mio. DEM ([2]). Investoren har desuden overtaget CBW's gæld på 8,857 mio. DEM, som forfalder til betaling den 30. juni 2005.

Ifølge købsaftalen forhøjer investorerne CBW's indskudskapital med 1 mio. DEM; desuden skal de hæfte for passive kapitalinteresser på 2 mio. DEM.

Private kreditinstitutter som […] (*) yder virksomheden to lån på i alt 10 mio. DEM, som investorerne indestår for: et driftslån på 2 mio. DEM, som løber indtil den 30. juni 1998 og forrentes med 8,25 % p.a., og et investeringslån på 8 mio. DEM med en løbetid på ti år og en rente på 5,75 % p.a. Oprindeligt skulle disse lån dækkes af 80 % garantier fra delstaten Sachsen-Anhalt, men på grund af virksomhedens forbedrede situation har bankerne givet afkald på de offentlige garantier, hvilket Kommissionen fik oplyst af Tyskland som led i proceduren.

III. **BEMÆRKNINGER FRA INTERESSEREDE PARTER**

Efter indledningen af den formelle undersøgelsesprocedure gav en koncern, som ligeledes havde været interesseret i at overtage virksomheden — Fischer & Limberger (»F&L«) — udtryk for tvivl med hensyn til, om investorerne B&R i realiteten havde afgivet det bedste købstilbud.

IV. **KOMMENTARER FRA TYSKLAND**

Kommissionen videresendte bemærkningerne til Tyskland og opfordrede Tyskland til at kommentere disse. Kommentarerne blev modtaget ved brev af 23. marts 1998, hvori Tyskland forelagde yderligere oplysninger om valget af investor, udbudsproceduren og virksomhedens nuværende situation.

V. **VURDERING AF STØTTEN**

1. **Støtte i henhold til EF-traktatens artikel 87, stk. 1**

a) *Støtte i forbindelse med privatiseringen af virksomheder*

Privatiseringsforanstaltninger indeholder ikke elementer af statsstøtte, hvis følgende betingelser er opfyldt ([3]):

— der skal finde en offentlig licitation sted, som er åben for alle og ikke betinget af anden aktivitet

— selskabet skal sælges til højestbydende

— der skal stilles tilstrækkelig tid og tilstrækkelige oplysninger til rådighed for de bydende, så de kan foretage en grundig vurdering, før der bydes.

Hvis disse betingelser ikke er opfyldt, skal de pågældende foranstaltninger anmeldes, således at finansieringsforanstaltningerne i forbindelse med privatiseringen kan undersøges på grundlag af bestemmelserne i EF-traktatens artikel 87, stk. 1.

F&L-koncernen anførte i sit brev af 5. januar 1998, at den var blevet tilsidesat i forbindelse med udbudsproceduren. På grundlag af dette brev nærer Kommissionen tvivl med hensyn til, om udbudsproceduren er gennemført korrekt.

(*) Forretningshemmelighed.
([2]) Der er her tale om oplysninger fra BvS på mødet den 12. november 1998.
([3]) Se 23. beretning om konkurrencepolitikken (1993), nr. 402f.

i) Kronologisk oversigt over privatiseringen

I midten af 1995 gennemførte firmaet KPMG et offentligt udbud med henblik på salg af ni virksomhedsdele af det tidligere CBW. Blandt de virksomheder og personer, som tilkendegav interesse, kunne — foruden seks bud på individuelle privatiseringer — i sidste instans tre komme på tale som investorer:

— firmaet B&R

— F&L-koncernen

— et konsortium ([4]).

Ifølge det resultat, som KPMG og styringsudvalget (Leitungsausschuß) ([5]) nåede frem til på mødet den 22. august 1995, var det kun B&R og F&L, der havde indgivet et realistisk tilbud på alle de virksomhedsdele, der skulle sælges. Tilbuddet fra konsortiet blev afvist, da det var forbundet med særdeles omfattende statsmidler. En række tilbud med henblik på en individuel privatisering af de enkelte virksomhedsdele blev endvidere anset for at være for omkostningskrævende.

Sammenligning af de samlede omkostning i forbindelse med de oprindelige tilbud på overtagelsen af de ni virkomhedsdele:

(mio. DEM)

Samlede omkostninger	
B&R	140,6
F&L	212,0
Individuelle privatiseringer	I alt 178,7

I slutningen af 1995 besluttede BvS at reducere antallet af virksomhedsdele, der skulle privatiseres, fra ni til seks, da gennemgangen af købstilbudene havde vist, at det ikke ville være rentabelt at privatisere tre af delene. Fra marts 1996 blev der kun ført forhandlinger med B&R og F&L om overtagelsen.

I april 1996 klagede F&L-koncernen for første gang til BvS over, at investorerne B&R havde fået en konkurrencefordel, fordi hr. Bräutigam tidligere havde arbejdet som rådgiver i THA's kemiafdeling. Som tidligere rådgiver havde han ved udarbejdelsen af MBO-strategien for 1996 kunnet basere sig på rapporter, som var finansieret ved hjælp af THA/BvS-midler. Disse påstande blev undersøgt på et møde i styringsudvalget i juli 1996, men kunne ikke bekræftes. Styringsudvalget tilbageviste enhver påstand om, at BvS skulle have udvist ukorrekt adfærd, da KPMG havde stillet alle relevante rapporter til rådighed for F&L og havde imødekommet alle anmodninger om yderligere oplysninger fra F&L's side. Desuden har BvS forelagt Kommissionen rapporten fra statsadvokaturen i Halle, der på grundlag af en anmeldelse havde indledt en forundersøgelse i forbindelse med BvS's kemigruppe (Chemie Arbeitsgemeinschaft) og styringsudvalget som følge af mistanke om bedrageri i henhold til § 263 i den tyske straffelov; sagen blev imidlertid henlagt den 18. september 1998 på grund af manglende beviser.

Styringsudvalget gav på sit møde den 18. august 1996 udtryk for, at B&R og F&L havde forelagt to sammenlignelige planer. B&R's plan indeholdt et lidt højere (ca. 4 mio. DEM) finansieringsbidrag fra det offentlige. Rent strategisk syntes den ganske vist mere interessant, men indeholdt også større risici indtil år 2000.

Efter at have vurderet begge planer på grundlag af ovenstående tabeller besluttede BvS' bestyrelse den 17. september 1996 i første omgang at videreføre forhandlingerne med B&R. Hvis disse ikke førte til et tilfredsstillende resultat, ville man forhandle videre med F&L. Inden indgåelsen af en privatiseringsaftale med B&R forlangte bestyrelsen imidlertid en række supplerende oplysninger.

([4]) Det bestod af fire partnere: Buch Umwelttechnik GmbH, Manifattura Chemica Italiana, hr. H. Schmidt og en fjerde virksomhed, hvis navn ikke er oplyst.

([5]) Et uafhængigt organ, der er oprettet af det ansvarlige ministerium, og som har til opgave af vurdere de forelagte planer. BvS er ikke forpligtet til at følge udvalgets anbefalinger, men gør det i de fleste tilfælde.

	B&R's plan (1997)	B&R's plan (august 1996)	F&L's plan (august 1996)
Samlede omkostninger 1997-2000 (mio. DEM)	309,9	309,9	361,5
Antal beskæftigede,	254	254	203
heraf omfattet af kontraktmæssigt fastsatte bøder	190	190	184
Samlede investeringer,	84,9	95,2	99,9
heraf omfattet af kontraktmæssigt fastsatte bøder (mio. DEM)	84,9	84,2	99,9
Finansieringsbidrag fra BvS (mio. DEM)	55,1	56,4	39,1
Finansieringsbidrag fra delstaten (GA-midler; mio. DEM)	28,8	28,8	42,3
Finansieringsbidrag fra det offentlige (BvS og delstaten; mio. DEM)	83,9	85,2	81,4
Finansieringsbidrag fra investoren	3,0	0,3	20,0
(uden købspris; mio. DEM)	8,857 (2005)	(forslag)	(forslag)
Købspris (mio. DEM)	1,0 + variabel tranche		ej oplyst

På grundlag af de oplysninger, der var forelagt som led i den formelle undersøgelsesprocedure, valgte BvS af følgende grunde B&R's plan:

— BvS nærede alvorlig tvivl om den finansielle plan fra tilbudsgiveren F&L og navnlig om dennes solvens. Trods gentagne forespørgsler — senest ved brev af 19. juli 1996 — har BvS ikke modtaget detaljerede oplysninger om koncernens finansieringsbidrag. Med koncernens indskudskapital på i alt 16,8 mio. DEM syntes en finansiering på 20 mio. DEM ikke at være realistisk for den […]. Trods opfordringer fra BvS har koncernen til stadighed nægtet at forelægge et konsolideret regnskab for BvS. Og selv om koncernen flere gange har erklæret sig rede til at forelægge oplysninger om de enkelte koncernselskabers aktiviteter, har BvS på intet tidspunkt modtaget sådanne oplysninger.

— Med hensyn til støtten fra det offentlige nærede BvS tvivl med hensyn til, om F&L fra Sachsen-Anhalt ville modtage midler til at finansiere 42 % af investeringsomkostningerne. Ifølge de oplysninger, som delstatsmyndighederne i sin tid havde forelagt, forekom denne beregning urealistisk på grund af uvisheden med hensyn til koncernens SMV-status ([6]). Det er ikke lykkedes F&L at fjerne BvS' tvivl i denne henseende. Planen fra investorerne B&R, hvis SMV-status der ikke herskede tvivl om, og som indeholdt en støtte på 33 % af investeringsomkostningerne, forekom derimod BvS sandsynlig.

— En anden grund til BvS' valg var, at B&R's plan i strategisk henseende tager sigte på at omstille CBW's produktion til ordresyntese og indførelse og koncentrering af »toll-processing« for på den måde at sikre virksomhedens levedygtighed på længere sigt. Denne strategi var efter BvS' opfattelse mere intelligent og fremtidssikret end F&L's strategi, som udelukkede er baseret på en stigning i omsætningen på grundlag af de eksisterende produkter, der for hovedpartens vedkommende befinder sig ved afslutningen af deres livscyklus. Analysen af det relevante marked har imidlertid vist, at de store kemivirksomheder som BASF eller Hoechst i stigende grad udliciterer produktionsaktiviteter og afgiver ordrer på kemiske produkter, som de ikke længere selv fremstiller, til andre producenter. Denne tendens på markedet tages der højde for i B&R's plan, hvorefter CBW skal omdannes til en virksomhed, som synteti-

([6]) Klassificeringen som SMV er vigtig, da den er forbundet med en bestemt øvre grænse, hvortil der kan ydes investeringsomkostninger til regionalstøtte inden for rammerne af støtteordningen Gemeinschaftsaufgabe »Verbesserung der regionalen Wirtschaftsstruktur«.

serer kemiske stoffer for de pågældende store virksomheder. Det drejer sig i den forbindelse om avancerede produkter inden for branchen, således at der kan opnås en nettoværditilvækst ([7]). Et centralt element i F&L's planer er derimod samarbejdet med partnere, f.eks. […]. Forespørgsler hos disse virksomheder viste imidlertid, at der kun var interesse for at bibeholde enkelte aktivitetsområder (f.eks. for […]'s vedkommende Camposan) eller produktionsenheder (f.eks. for […]'s vedkommende forsøgsfabrikken).

ii) Vurdering

Tvivlen med hensyn til udbudsproceduren og valget af investor er ikke blevet bekræftet som led i undersøgelsesproceduren i henhold til statsstøttereglerne. KPMG stod for gennemførelsen af udbudsproceduren. BvS valgte investoren på grundlag af kvantitative og kvalitative kriterier.

B&R's plan indeholdt et lidt højere finansieringsbidrag fra det offentlige end F&L-koncernens plan. Som det fremgår af tabellen, skulle BvS og den pågældende delstat i henhold til F&L's planer fra 1996 i alt stille 81,3 mio. DEM til rådighed, mens B&R i første omgang havde behov for offentlige midler på 85,2 mio. DEM og ved aftalens indgåelse på 83,9 mio. DEM.

Alligevel valgte BvS planen fra B&R, da denne forekom mere bæredygtig på grund af disse investorers solvens. Det lykkedes ikke F&L-koncernen at fjerne BvS's tvivl med hensyn til dens økonomiske kapacitet og status som SMV. Da BvS under alle omstændigheder ønsker at undgå, at en tidligere privatiseret virksomhed igen får brug for støtte, og der efter privatiseringen skal ske en »aftaleforvaltning« (»Vertragsmanagement«), har kriteriet om investorens solvens altid spillet en væsentlig rolle for BvS ved udvælgelsen af køberen. I betragtning af den ubetydelige forskel mellem den støtte, som henholdsvis B&R og F&L regner med, kan Kommissionen godtage BvS' argumentation. Desuden har BvS med B&R valgt en mere moderne strategi, som tager sigte på at omstille CBW's produktion til ordresyntese (»toll-processing«). Kommissionen lægger således til grund, at virksomheden blev solgt til den højestbydende på grundlag af en åben, gennemsigtig og betingelsesløs udbudsprocedure, og at privatiseringen er gennemført i overensstemmelse med de gældende regler ([8]).

Alligevel skal det undersøges, om det i givet fald ikke havde været billigere at afvikle virksomheden end at sælge den. Allerede som led i Treuhand-ordningerne fastslog Kommissionen ([9]), at man som økonomisk alternativ til privatiseringen af den pågældende virksomhed skulle overveje at afvikle den. Er omkostningerne i forbindelse med en afvikling lavere end de omkostninger, der opstår i forbindelse med et salg, indeholder privatiseringen statsstøtteelementer. I det foreliggende tilfælde udgør omkostningerne i forbindelse med en afvikling omkring 54 mio. DEM; »nettokontantværdien« ligger på 46,303 mio. DEM.

Kommissionen har ikke kunnet undersøge de afviklingsomkostninger, som Tyskland har anslået. På grund af statens sociale ansvar (videreførelse af aftalte forpligtelser) kan den skønnede værdi i givet fald ligger over de tilsvarende omkostninger for afviklingen af en privat virksomhed. En privat investor ville ikke skulle bære denne byrde, da vedkommende ville foretrække en konkurs frem for en kontrolleret afvikling. Dette er tilstrækkeligt som grund til at anse privatiseringen for at omfatte elementer af statsstøtte.

Tyskland har overholdt sin forpligtelse til i henhold til EF-traktatens artikel 88, stk. 3, at anmelde de finansielle foranstaltninger til fordel for CBW til Kommissionen.

b) *Individuelle støtteforanstaltninger*

Det kan ikke udelukkes, at samhandelen mellem medlemsstaterne påvirkes som følge af de foranstaltninger, der blev truffet til støtte for virksomheden, der er aktiv på det pågældende marked.

([7]) En betydelig vækstfaktor er den internationale succes hos firmaer, som producerer generiske produkter til lægemiddelindustrien og landbruget — to erhvervsgrene, hvor de pågældende producenter i stigende grad køber deres aktive stoffer hos eksterne leverandører.

([8]) Se 23. beretning om konkurrencepolitikken (1993), nr. 402f.

([9]) Komissionens beslutninger om Treuhandanstalts aktiviteter i støttesag NN 108/91 (brev af 26.9.1991, SG(91) D/17825), E15/92 (brev af 8.12.1992, SG(92) D/17613) og N 768/94 (brev af 1.11.1995, SG(95) D/1062).

Den foranstaltning, som delstaten Sachsen-Anhalt har truffet inden for rammerne af støtteordningen Gemeinschaftsaufgabe »Verbesserung der regionalen Wirtschaftsstruktur« (GA-midler), udgør statsstøtte i henhold til EF-traktatens artikel 87, stk. 1. Den blev imidlertid gennemført på grundlag af en støtteordning, som er anmeldt til og godkendt af Kommissionen, og opfylder betingelserne i denne ordning.

BvS' foranstaltning, som skal betragtes som statsstøtte i henhold til EF-traktatens artikel 87, stk. 1, og som kunne fastsættes til 66,34 mio. DEM, skal undersøges med hensyn til en eventuel anvendelse af EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra c), og i henhold til rammebestemmelserne for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder ([10]). Det beløb på 1,28 mio. DEM, der er afsat til bortskaffelse af kemisk affald fra perioden inden den 1. juli 1990 (gammel forurening), udgør ikke statsstøtte. Allerede i forbindelse med Treuhand-ordningen fra 1991 ([11]) var Kommissionen af den opfattelse, at dækningen af omkostninger til bekæmpelse af gammel forurening fra perioden inden den 1. juli 1990 ikke kan betragtes som støtte, da hverken virksomheden eller investoren kan gøres ansvarlig for en sådan gammel forurening, som det tidligere styre udelukkende har ansvaret for.

2. **Undtagelse i henhold til EF-traktatens artikel 87, stk. 3**

Kommissionen skal undersøge, om den pågældende støtte kan betragtes som forenelig med fællesmarkedet i henhold til EF-traktatens artikel 87, stk. 3.

EF-traktatens artikel 87, stk. 2, finder ikke anvendelse som følge af de pågældende foranstaltningers art. Tyskland har i øvrigt heller ikke anført, at betingelserne for at blive omfattet af en undtagelse er opfyldt.

Kommissionen lægger derfor en undtagelse i henhold til EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra c), til grund, hvorefter støtte til fremme af udviklingen af visse økonomiske regioner kan betragtes som forenelig med fællesmarkedet, når den ikke ændrer samhandelsvilkårene på en måde, der strider mod den fælles interesse. Endvidere er CBW beliggende i et område, hvor der hersker en alvorlig underbeskæftigelse, og levestandarden er usædvanlig lav.

Hovedformålet med den pågældende støtte er imidlertid ikke regionalstøtte, men derimod sanering af en virksomhed. Den skal derfor betragtes som ad hoc-støtte, der har til formål at bidrage til at genoprette en kriseramt virksomheds levedygtighed. En sådan støtte kan betragtes som forenelig med fællesmarkedet, hvis den opfylder betingelser i rammebestemmelserne for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder.

a) *Genoprettelse af virksomhedens rentabilitet*

i) Udgangspunkt i scenariet for den værst tænkelige situation

Ved udarbejdelsen af omstruktureringsplanen tog investorerne udgangspunkt i yderst forsigtige skøn.

Scenariet for den værst tænkelige situation omfatter to aspekter: Investorerne B&R har angivet en række omkostningselementer meget højt. Planen indeholder således meget høje afskrivninger, som er fordelt over en periode på højst ti år. De afskrivningsperioder, der normalt anvendes i erhvervslivet, retter sig imidlertid efter den faktiske levetid, som i den kemiske industris tilfælde er på 15 år. Også omkostningerne til personalet blev af begge investorer angivet meget højt. Men selv om antallet af ansatte stiger som planlagt, forekommer den skønnede stigning i personaleomkostningerne overdreven.

Endvidere indeholder omstruktureringsplanen ikke en række elementer, som vedrører virksomhedens strategi, og som var indeholdt i den egentlige plan. Det centrale punkt i B&R's plan var sammenlægningen af seks virksomhedsdele til en enkelt enhed; med den heraf følgende synergieffekt ville omkostningerne i vidt omfang kunne reduceres. Omstillingen af CBW's produktion til ordresyntese og indførelse og koncentrationen af toll-processing ville samtidig medføre en bedre udnyttelse af produktionskapaciteten og en forøgelse

([10]) EFT C 368 af 23.12.1994, s. 12.
([11]) Se støttesag NN 108/91, brev af 26.9.1991, SG(91) D/17825.

af produktiviteten. B&R's driftsplan tager hverken hensyn til synergieffekten som følge af sammenlægningen eller omstillingen af produktionen til ordreproduktion (»toll-processing«), fordi investorerne i 1996 ikke kunne forudse, hvornår omstruktureringsforanstaltningerne ville slå igennem.

ii) Sandsynligheden af scenariet for den værst tænkelige situation

Alligevel anså såvel KPMG som BvS' styringsudvalg planen for at være bæredygtig. På grundlag af de oplysninger, der er forelagt som led i undersøgelsesproceduren, kan Kommissionen godtage BvS' argumentation.

— For at kunne vurdere, om omstruktureringsplanen er bæredygtig, skal det lægges til grund, at antagelserne er baseret på den årlige cash flow-udvikling. For at virksomheden kan betragtes som levedygtig i henhold til rammebestemmelserne, skulle cash flow normalt være så højt, at ikke kan de løbende aktiviteter er dækket, men også foranstaltninger til vedligeholdelse og reinvesteringer.

  For imidlertid at kunne betragte CBW som levedygtig skal cash flow i det foreliggende tilfælde netop ikke dække foranstaltninger til vedligeholdelse og reinvesteringer, da der i virksomhedsplanen allerede er afsat vedligeholdelsesomkostninger på 4 mio. DEM årligt. I betragtning af de betydelige investeringer, der foretages i perioden 1997-1999, med henblik på at gennemføre en omfattende sanering af virksomheden, vil der endvidere formentlig ikke være behov for reinvesteringer i de umiddelbart efterfølgende år, men først når CBW er blevet stabiliseret yderligere.

  Det kan således konstateres, at cash flow i det foreliggende tilfælde ikke skal dække foranstaltninger til vedligeholdelse og reinvesteringer. Fra og med 1999 skulle CBW's cash flow-resultat imidlertid være positivt ([12]). Dette betyder, at driftsomkostningerne så vil være dækket, og at virksomheden vil kunne blive selvfinansierende.

— I den omstruktureringsplan, som investorerne har forelagt, ansættes en række omkostningselementer meget højt. Dette er f.eks. tilfældet med afskrivningerne, som på grund af en afskrivningsperiode på højst ti år er meget høje. Til afklaring af spørgsmålet om, hvorvidt planen er bæredygtig, skal der imidlertid lægges en afskrivningsperiode til grund, som tager hensyn til den faktiske levetid. Antages det, at der i perioden 1997-1999 investeres i alt 83,3 mio. DEM i anlæg, og at der indtil 2005 eller endnu længere ikke er behov for genanskaffelsesinvesteringer, er afskrivningsomkostningerne i virkeligheden lavere (60 %), end det fremgår af planen. Virksomheden ville således endog fra og med 2001 have positive driftsresultater.

— En række elementer i B&R's plan fremgår ikke i tilstrækkelig grad af selve omstruktureringsplanen. Alligevel har BvS med hensyn til planens bæredygtighed taget hensyn til såvel synergieffekten som produktionsprocessens omstilling til toll-processing-teknikken, som formentlig vil medføre reducerede omkostninger og stigende produktivitet.

iii) Virksomhedens nuværende situation

Som led i proceduren har Tyskland forelagt ajourførte oplysninger, hvorefter der kan forventes positive driftsresultater fra år 2000:

(mio. DEM)

Oplysninger i anmeldelsen						
	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Omsætning	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Driftsresultat	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Brutto cash flow	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]

([12]) Ifølge den oprindelige plan ville der i 1997 og 1998 være et negativt cash flow-resultat, som skulle dækkes af den nævnte udligning af cash flow på 9 mio. DEM.

(mio. DEM)

Oplysninger, som Kommissionen har modtaget som led i proceduren						
	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Omsætning	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Variable omkostninger	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Faste omkostninger	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Afskrivning	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Personaleomkostninger	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Driftsresultat	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Brutto cash flow	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]

Som det fremgår af tabellen, er CBW's finansielle situation blevet klart bedre. Omsætningen var i 1997 betydelig højere end forudset; i forhold til det scenario for den værst tænkelige situation, der var lagt til grund i anmeldelsen, var den 30 % højere.

De oplysninger, der er forelagt som led i proceduren, er realistiske af følgende grunde:

— Den forbedre situation skyldes de første omstruktureringsforanstaltninger, der blev gennemført i 1997 og 1998, og som vedrørte markedsføringsstrategien, sammenlægningen af forskningsenhederne til et enkelt analysecenter, indførelsen af ISO 9001-normen og anvendelsen af informationsteknologiske systemer.

— Ifølge de tyske myndigheder har CBW som ordreproducent opnået et vist renommé hos de store virksomheder i branchen — strategiske kunder er […]. Alene på grundlag af dette nyerhvervede renommé får virksomheden faste og potentielle ordrer for perioder på tre år eller længere tid. Sammenlægningen af seks virksomhedsdele til en enkelt enhed og produktionsomstillingen til ordresyntese har vist sig at være en stor fordel for virksomheden.

— Dette positive forløb som led i omstruktureringen af CBW blev uden tvivl forstærket yderligere i 1997 som følge af den gunstige udvikling på verdensmarkedet.

Alle disse faktorer taler for, at virksomhedens levedygtighed kan genoprettes, og dermed også for BvS's argumentation, som ved indledningen af undersøgelsesproceduren i 1997 gav anledning til skepsis. Den situation, som CBW befinder sig i på nuværende tidspunkt, bekræfter BvS' tidligere vurdering med hensyn til genoprettelsen af virksomhedens levedygtighed.

b) *Forhindring af konkurrencefordrejende virkninger*

Den tvivl, der blev givet udtryk for ved procedurens indledning med hensyn til overkapacitet på det relevante marked, er ikke blevet bekræftet af tredjemand. Med hensyn til kapaciteten på det pågældende marked har Kommissionen ingen oplysninger om CBW's produkter, undtagen med hensyn til det kemiske grundstof anilin 310. Der synes imidlertid at være visse problemer på markedet for anilin 310 ([13]). I betragtning af, at CBW er en SMV med hjemsted i et støtteberettiget område, der er omfattet af EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra a), forholder Kommissionen sig imidlertid mindre strengt over for kravet om kapacitetsnedskæring. Bortset herfra udvikler markedet inden for den kemiske branche sig meget gunstigt, navnlig i forbindelse med produkter til lægemiddelindustrien. I øvrigt tegner anilinproduktionen sig kun for 10 % af den samlede produktion. Kommissionen er derfor af den opfattelse, at det i det foreliggende tilfælde ikke er nødvendigt at nedskære kapaciteten.

([13]) CBW omfatter i alt seks driftsenheder, herunder Aniline, Azo-Ost, Camposan, Nitroclorbenzoldestillation, Pharmabau og forsøgsfabrikken.

c) *Støttens proportionalitet*

Selv hvis man tog hensyn til, at der i det foreliggende tilfælde er tale om en ledelsesovertagelse, var det finansieringsbidrag fra investorerne, som oprindeligt var fastsat (ca. 3,5 %), utilstrækkeligt. Tyskland har imidlertid som led i proceduren underrettet Kommissionen om, at de (private) kreditinstitutter som følge af virksomhedens positive kommercielle udvikling har givet afkald på statsgarantier for delstatens lån på i alt 10 mio. DEM. Dette afkald medfører en forhøjelse af investorernes bidrag til i alt 22,857 mio. DEM ([14]). Med en finansieringsandel på ca. 19 % synes investorbidraget dermed at være passende, hvis man tager hensyn til, at der her er tale om en ledelsesovertagelse. Hertil kommer en variabel købspriskomponent, som i betragtning af virksomhedens klart forbedrede situation på nuværende tidspunkt skønnes at udgøre 20 mio. DEM ([15]).

På baggrund af virksomhedens forbedre situation skulle Kommissionen undersøge, om støtteintensiteten har været begrænset til det for omstruktureringen strengt nødvendige minimum. I den støtte, som BvS har ydet, indgår udligningen af det negative cash flow på 9 mio. DEM, som oprindeligt blev ventet i årene 1997 og 1998. Tyskland har imidlertid som led i proceduren meddelt Kommissionen, at cash flow for 1997 udgjorde […], og at cash flow for 1998 ligeledes skønnes at blive positiv ([16]). I betragtning af dette betydeligt forbedrede cash flow overstiger den påtænkte udligning af cash flow efter Kommissionens opfattelse det for omstruktureringen strengt nødvendige minimum. Den påtænkte udligning af cash flow er derfor uforenelig med fællesmarkedet.

VI. **KONKLUSION**

De midler på 28,8 mio. DEM, som delstaten Sachsen-Anhalt har stillet til rådighed på grundlag af støtteordningen Gemeinschaftsaufgabe »Verbesserung der regionalen Wirtschaftsstruktur« (GA-midler), er statsstøtte i henhold til EF-traktatens artikel 87, stk. 1. De blev dog udelukkende ydet som led i støtteordninger, der er anmeldt til og godkendt af Kommissionen, og opfylder betingelserne heri.

BvS' foranstaltninger, der betragtes som statsstøtte i henhold til EF-traktatens artikel 87, stk. 1, og beløber sig til 66,34 mio. DEM, blev undersøgt med henblik på en eventuel anvendelse af EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra c), og på grundlag af rammebestemmelserne for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder. Det beløb på 1,28 mio. DEM, der er afsat til bortskaffelse af kemisk affald fra perioden inden den 1. juli 1990, udgør ikke statsstøtte ([17]).

Tvivlen med hensyn til valget af investor er ikke blevet bekræftet som led i proceduren. Firmaet KPMG var ansvarlig for udbudsproceduren. B&R's saneringsplan indeholdt et lidt højere finansieringsbidrag fra det offentlige end F&L's plan. Alligevel valgte BvS B&R's plan, da den efter BvS' opfattelse er den mest bæredygtige som følge af disse investorers solvens. Det lykkedes ikke F&L-koncernen at fjerne BvS' tvivl med hensyn til dens finansielle situation. Solvenskriteriet har altid været et centralt element ved BvS' valg af en bestemt køber. I betragtning af den ubetydelige forskel mellem den støtte, som henholdsvis B&R og F&L regner med, accepterer Kommissionen BvS' begrundelse for det trufne valg. Desuden har BvS med investorerne B&R valgt en mere moderne strategi, som tager sigt på at omstille CBW's produktion til ordresyntese (»toll-processing«).

Den alvorlige tvivl, der ved indledningen af den formelle undersøgelsesprocedure blev givet udtryk for med hensyn til genoprettelsen af virksomhedens levedygtighed, blev fjernet på grundlag af de oplysninger,

([14]) I beløbet indgår købsprisen på 1 mio. DEM, overtagelsen af redningsselskabets forpligtelser på 8,857 mio. DEM (gældsforpligtelser), en forhøjelse af indskudskapitalen med 3 mio. DEM og ydelsen af et investerings- og driftslån til en værdi af i alt 10 mio. DEM. Lånene henregnes til investorens finansieringsbidrag, da de ikke længere garanteres af delstaten.

([15]) Ifølge oplysninger fra BvS på mødet den 12. november 1998.

([16]) Det bemærkes i denne forbindelse, at ifølge privatiseringsaftalen skal der ske tilbagebetaling af denne udligning af cash flow på indtil 6,4 mio. DEM, hvis cash flow ikke bliver negativt.

([17]) Kommissionens beslutning om Treuhandanstalts aktiviteter i støttesag NN 108/91, brev af 26.9.1991, SG(91) D/17825.

der blev givet som led i proceduren. Trods særdeles forsigtige antagelser med hensyn til de grundlæggende data anså BvS omstruktureringsplanen for at være bæredygtig. Kommissionen er enig i denne vurdering. Da der fra og med 1999 ventes positive cash flow-resultater, som kan dække driftsomkostningerne, skulle virksomheden principielt kunne blive selvfinansierende. BvS' prognose med hensyn til genoprettelsen af CBW's levedygtighed bekræftes af virksomhedens nuværende situation, hvorefter cash flow for 1997 var positivt.

Investorernes andel af de samlede omkostninger, der er forbundet med omstruktureringen, vurderer Kommissionen til at udgøre 19,1 %. Hertil kommer et variabelt købspriselement. Investorernes finansieringsbidrag anses således for at være tilstrækkeligt i betragtning af, at der her er tale om en ledelsesovertagelse.

Virksomhedens nuværende situation er således langt mere positiv, end det var forventet på grundlag af den oprindelige plan. Med hensyn til det positive brutto cash flow-resultat for 1997 […] og det tilsvarende resultat for 1998, som formentlig ligeledes bliver positivt, konstaterer Kommissionen, at udligningen af det negative cash flow på 9 mio. DEM overstiger det for omstruktureringen strengt nødvendige minimum og derfor er uforenelig med fællesmarkedet —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

1. De foranstaltninger på 1,28 mio. DEM, som Tyskland påtænker at gennemføre i forbindelse med bekæmpelsen af gammel forurening hos Chemie GmbH Bitterfeld-Wolfen (CBW) fra perioden inden den 1. juli 1990, udgør ikke statsstøtte i henhold til EF-traktatens artikel 87, stk. 1.

2. Den af Tyskland påtænkte statsstøtte til fordel for CBW til et beløb af 57,34 mio. DEM i form af en investeringsstøtte på 46,1 mio. DEM og dækning af omkostningerne til nedrivningsarbejder og infrastruktur på 11,24 mio. DEM er forenelig med fællesmarkedet.

3. Den af Tyskland påtænkte statsstøtte til fordel for Chemie GmbH Bitterfeld-Wolfen til et beløb af 9 mio. DEM i form af udligning af det negative cash flow er uforenelig med fællesmarkedet. Støtten kan derfor ikke ydes.

Artikel 2

Tyskland underretter senest to måneder efter meddelelsen af denne beslutning Kommissionen om, hvilke foranstaltninger der er truffet for at efterkomme beslutningen.

Artikel 3

Denne beslutning er rettet til Forbundsrepublikken Tyskland.

Udfærdiget i Bruxelles, den 20. juli 1999.

På Kommissionens vegne

Mario MONTI

Medlem af Kommissionen